

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/30/2025
Identifikačné číslo spisu:	8500899748
Dátum vydania rozhodnutia:	24.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8500899748.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťovi B. G., narodenom X. jX. zomrelom X., naposledy bytom v C., o návrhu E. z 30. júna 2009 o pokračovanie v dedičskom konaní, zastúpeného JUDr. Mgr. Drahoslavom Magdziakom, advokátom, Bardejov, Dlhý rad č. 16, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 1D/308/2000, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 6. septembra 2016 sp. zn. 4CoD/3/2015, 4CoD/3/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove uznesením zo 6. septembra 2016 sp. zn. 4CoD/3/2015, 4CoD/3/2016 potvrdil uznesenie Okresného súdu Stará Ľubovňa z 5. novembra 2009 č. k. 1D/308/2000-383 v znení doplnacieho uznesenia z 10. augusta 2015 č. k. 1D/308/2000-444 o nevykonaní a zastavení dedičského konania na návrh T... z 30. júna 2009 a odmietol odvolanie E..

1.1. Podanie N. z 30. júna 2009 súd posúdil podľa § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ako návrh na vykonanie konania o dedičstve o novoobjavenom majetku poručiťľa (parciel mpč.:XX. k. ú. K. a pasív poručiťľa). Odvolací súd sa stotožnil so zistením, že sa nepreukázalo, aby poručiťľ B. G., zomrelý X., ku dňu svojej smrti vlastnil nehnuteľnosti, a to parcely mpč. XXXX a mpč. XXXX v k. ú. K., a preto postup súdu prvej inštancie o zastavení konania o prejednaní novoobjaveného majetku v tejto časti v zmysle § 175h ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odvolací súd považoval za správny. Za správny odvolací súd označil postup súdu prvej inštancie o nevykonaní konania o dedičstve z pohľadu pasív poručiťľa s poukazom na ust. § 175x ods. 1 veta posledná Občianskeho súdneho poriadku. Ak sa objaví iba dlh poručiťľa, konanie o dedičstve sa nevykoná. Správne súd prvej inštancie poukázal aj na ust. § 175k ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorého vyplýva, že ak sú aktíva a pasíva medzi účastníkmi sporné, obmedzí sa súd len na zistenie ich spornosti a pri výpočte čistého majetku na ne neprihliada, pričom nezariadenie majetku alebo dlhov do aktív a pasív dedičstva v dôsledku postupu §

175k ods. 3, nebráni účastníkom konania, aby sa domáhali svojho práva žalobou mimo konania o dedičstve (§ 175y ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Tvrdené skutočnosti o existencii majetku poručiteľa vo vzťahu k nehnuteľnostiam mpč. XXXX, mpč. XXXX, k. ú. K. neboli preukázané, a preto postup súdu prvej inštancie bol správny. V tejto časti preto odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie v spojení s doplniacim uznesením ako správne v súlade s ust. § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Odvolanie E. proti doplnaciemu uzneseniu zo dňa 30. januára 2016 odvolací súd odmietol z dôvodu, že proti uzneseniu o zastavení konania sa nemožno odvolať, ak poručiteľ nezanechal majetok a súd konanie zastavil (§ 218 ods. 1 písm. c) a § 175h ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku).

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal T. (ďalej aj „navrhovateľ“ či „dovolateľ“) dovolanie, jeho prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Navrhol zrušiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s potvrdenými rozhodnutiami súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznať mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP vymedzil nesprávnym právnym posúdením veci [otázky, či poručiteľ v čase svojej smrti bol (spolu)vlastníkom dotknutých dvoch pozemkov]. Nestotožnil sa s názorom súdov, že poručiteľ (spolu)vlastníkom pozemkov nebol, a že môže podať žalobu o určenie, že parcely patria do dedičstva po poručiteľovi. Navrhovateľ podľa súdu takú žalobu nepodal. Dovolateľ namietal i to, že mu súd nedal odpovede na skutkovo a právne dôležité otázky. Dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP dovolateľ neuplatnil ani nevymedzil.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

5.1. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

5.2. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

5.3. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprisnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

5.4. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

5.5. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený

preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Dovolateľ takto dovolací dôvod neuplatnil.

5.6. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozíčného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasívnosť dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

5.7. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

5.8. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. c), f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

6. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom.

6.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

6.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

6.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Dovolateľ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP predovšetkým namietal, že odvolací súd neposúdil správne otázku, že poručiteľ v čase svojej smrti (ne)bol (spolu)vlastníkom dotknutých pozemkov.

7.1. Treba skonštatovať, že dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu namietanú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je spôsobilé založiť. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 431 ods. 1 a § 432 ods. 2 CSP.

7.2. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu uplatneného v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom [najmä ohľadom otázky, či poručiteľ v čase jeho smrti (ne)bol spoluvlastníkom pozemkov a že tieto pozemky (ne)mali byť prejednané v dedičskom konaní po poručiťovi] k tomu dovolací poznamenáva, že vytýkaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020).

8. K všeobecnej dovolacej námietke o povinnosti súdov vykonať dokazovanie listinami predloženými dovolateľom ohľadom preukázania vlastníctva k pozemkom poručiťľa a s týmito sa riadne v rozhodnutí vysporiadať dovolací súd uvádza:

8.1. Vzhľadom na nesporný charakter dedičského konania, sporné otázky v ňom zistené (napr. že subjekt nie je dedičom, či vec nepatrí do dedičstva a pod.) sa riešia v sporovom konaní. Podľa ustálenej judikatúry dovolacieho súdu sa dedič môže domáhať určenia, že poručiteľ bol vlastníkom majetku v deň smrti (napr. 3Cdo/154/2010, 4Cdo/214/2021, 3MCdo/3/2011, 1Cdo/183/2009 a iné). Spor o majetok (o aktíva, či pasíva dedičstva) sa v dedičskom konaní nerieši. Súd sa obmedzí na zistenie spornosti a ku sporným aktívam, či pasívam neprihliada (§ 175k ods. 3 OSP). Dedičia majú možnosť domáhať sa svojich (sporných) práv žalobou v sporovom konaní mimo konania o dedičstvo (§ 175y ods. 1 OSP). Z uvedeného vyplýva, že v danej veci súdy v dedičskom konaní nemali oprávnenie riešiť spornosť otázky, či dotknuté pozemky tvoria aktíva dedičstva; teda či v čase smrti poručiťľa (13. septembra 1992) boli pozemky v jeho vlastníctve. Zistenú spornosť súdy založili na zistení, že navrhovateľ nepreukázal, že k 13. septembra 1992 bol poručiteľ (spolu)vlastníkom dotknutých pozemkov. Uvedený spor na návrh dediča môže prejednať súd v sporovom konaní (v zmysle CSP). Tieto okolnosti odvolací i súd prvej

inštancie zrozumiteľne a v dostatočnej miere ozrejmili navrhovateľovi; ich rozhodnutia sú riadne odôvodnené, keď poskytujú odpovede na rozhodné právne otázky tohto prípadu. V kontexte toho, že zistené sporné otázky ohľadom aktív a pasív dedičstva rieši súd v sporovom konaní (a nie v dedičskom konaní), nie je opodstatnená dovolacia námietka ohľadom vykonania dokazovania súdmi v dedičskom konaní na preukázanie, že pozemky boli v čase smrti vo vlastníctve poručiteľa a patria do aktív dedičstva. Na konanie o prejednaní dodatočného dedičstva začatého na návrh navrhovateľa z 30. júna 2009 bolo potrebné uplatniť Občiansky súdny poriadok (§ 396 ods.1 CMP).

9. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

10. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 52 a § 57 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu dovolacieho konania.

11. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.